

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาหารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน โดยจำแนกตามระดับการเรียนรู้ ทางด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย มีวิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1.1 นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 86,952 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 144 โรงเรียน

1.2 ผู้ปกครองของนักเรียนที่กำลังศึกษา ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 86,952 คน (นักเรียน 1 คน ต่อผู้ปกครอง 1 คน)

1.3 ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษาที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3, 5, 7, 9 และ 11 จำนวน 70 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้ คือ นักเรียน จำนวน 400 คน และผู้ปกครองจำนวน 400 คน ส่วนผู้ผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษา ใช้ประชากรทั้งหมดจำนวน 70 คน

2.2 วิธีการสุ่ม ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างนักเรียนและผู้ปกครอง โดยการสุ่มหาตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และผู้ปกครอง จำนวนอย่างละ 400 คน ตามที่ต้องการ โดยได้โรงเรียนมัธยมทั้งสิ้น 3 โรงเรียน คือ โรงเรียนราชดำริ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี และโรงเรียนพระหฤทัยสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเรื่อง การตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัย และทักษะพิสัย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาเอกสารและงานวิจัย แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ชุด

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 46 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง จำนวน 47 ข้อ

ชุดที่ 3 เป็นแบบสอบถามผู้ผลิตรายการ จำนวน 48 ข้อ

โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ชุด มีลักษณะของคำถามเป็นแบบกำหนดคำตอบให้เลือกหลายตัวเลือก (Multiple Choice) และแบบปลายเปิด แบบสอบถามแต่ละชุดแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพทั่วไปในการชมรายการโทรทัศน์ แบบสอบถามสำหรับนักเรียนมีคำถาม 4 ข้อ แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง และผู้ผลิตรายการมีข้อความชุดละ 5 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบรายการโทรทัศน์การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเยาวชน แบบสอบถามแต่ละชุดจะถามการตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ของรูปแบบรายการในด้านพุทธิพิสัย เจตพิสัยและทักษะพิสัย ด้านละ 11 ข้อ รวมทั้งสิ้น 33 ข้อ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของรายการโทรทัศน์การศึกษา แบบสอบถามสำหรับนักเรียนและผู้ปกครอง มีข้อความชุดละ 9 ข้อ และแบบสอบถามสำหรับผู้ผลิตรายการ มีข้อความ 10 ข้อ

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการ รูปแบบรายการโทรทัศน์ศึกษา และจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม จากหนังสือ เอกสาร วารสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
3. สัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษา รวม 5 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์การศึกษาสำหรับเยาวชน
4. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 2 และ 3 มาสร้างเป็นแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตรายการโทรทัศน์ จำนวน 5 คน และอาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
5. นำแบบสอบถามมาพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงและแก้ไข พร้อมตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามแต่ละข้อ
6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ผู้ปกครอง จำนวน 20 คน และผู้ผลิตรายการ จำนวน 5 คน โดยใช้วิธีการนำแบบสอบถามและสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเข้าใจในข้อความของแบบสอบถาม
7. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง และจัดทำเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ พร้อมจัดพิมพ์เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจาก ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์จาก

1. โรงเรียนมัธยม ในเขตกรุงเทพมหานคร 3 แห่ง ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
2. ผู้ปกครองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความอนุเคราะห์ให้นักเรียนนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครอง และให้กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์โดยตรง และบางส่วนมอบให้นักเรียนนำมาให้ผู้วิจัย
3. ผู้ผลิตรายการจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และหน่วยงานเอกชน โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และส่งกลับทางไปรษณีย์

ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 657 ฉบับ จากแบบสอบถามทั้งหมด 870 ฉบับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่าง	ส่งไป	ได้รับ	ร้อยละ
นักเรียน	400	318	79.5
ผู้ปกครอง	400	284	71.0
ผู้ผลิตรายการ	70	55	78.6
รวม	870	657	75.5

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (The Social Packages for the Social Sciences, Personal Computer Plus) ในการหาค่าความถี่และค่าร้อยละจากข้อคำถาม และนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบความเรียง

การนำเสนอข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในลักษณะตารางประกอบความเรียง
2. ในตอนที่ 2 การนำเสนอข้อมูลได้กำหนดค่าตัวเลขแทนระดับพฤติกรรม ดังนี้
  - 2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านพุทธิสัย
    - 1 หมายถึง ความจำ คือ การจำเรื่องราวสิ่งต่าง ๆ ที่เสนอในรายการนั้นได้
    - 2 หมายถึง ความเข้าใจ คือ การเข้าใจเนื้อหา เรื่องราวที่เสนอในรายการ
    - 3 หมายถึง การนำไปใช้ คือ การนำเนื้อหาที่เสนอในรายการไปประยุกต์ใช้ในสภาพอื่น ๆ ได้
    - 4 หมายถึง การวิเคราะห์ คือ สามารถแยกได้ว่า เนื้อหาที่เสนอในรายการแต่ละส่วนสัมพันธ์กันอย่างไร
    - 5 หมายถึง การสังเคราะห์ คือ การสรุปภาพรวมของเนื้อหา รายการที่ชม
    - 6 หมายถึง การประเมิน คือ สามารถประเมินความรู้ที่เสนอในรายการได้ว่าเป็นอย่างไร
  - 2.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเจตพิสัย
    - 1 หมายถึง ความสนใจ คือ สนใจที่จะติดตามชมรายการนั้นต่อไป
    - 2 หมายถึง การตอบสนอง คือ ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ สนุก ไม่สนุกในการชมรายการนั้น ๆ

- 3 หมายถึง การสร้างค่านิยม คือการเห็นประโยชน์และคุณค่าของรายการ
- 4 หมายถึง การจัดระบบคุณค่า คือ การปฏิบัติตามสิ่งต่าง ๆ ที่เสนอในรายการจนเป็นสัจนิยม
- 5 หมายถึง การสร้างลักษณะนิสัย คือ เกิดการปฏิบัติตามสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่อยู่ในรายการ จนเกิดเป็นนิสัยเฉพาะตัว

2.3 จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย

- 1 หมายถึง การรับรู้ คือ ช่วยจำแนกสิ่งเร้าที่เห็นหรือได้ยินจากรายการได้ดี เช่น เห็นแนวทางการปฏิบัติตามได้ง่าย
- 2 หมายถึง ความพร้อม คือ การเตรียมตัวทางกายและใจที่พร้อมจะปฏิบัติตามได้
- 3 หมายถึง ทำตามอย่าง คือ สามารถทำตามหรือปฏิบัติตามแบบได้
- 4 หมายถึง ปฏิบัติได้บ้าง คือ สามารถปฏิบัติเองได้บ้างเมื่อชมรายการแล้ว
- 5 หมายถึง ปฏิบัติได้คล่อง คือ สามารถปฏิบัติเองได้อย่างคล่องแคล่วเมื่อชมรายการแล้ว
- 6 หมายถึง การประยุกต์ คือ สามารถนำทักษะที่เรียนมาประยุกต์ใหม่ได้เช่น ดัดแปลงทำเต็นร่าได้
- 7 หมายถึง ออกแบบทักษะใหม่ คือ สามารถสร้างหรือออกแบบทักษะใหม่ได้เช่น สามารถออกแบบทำเต็นร่าใหม่ได้